

Nr 7

Av fru Eriksson i Stockholm m. fl., om höjning av de allmänna barnbidragen.

Barnfamiljernas ekonomiska situation fick en chockerande belysning i familjeutredningens betänkande "Samhället och barnfamiljerna" i höstas. Samtidigt som det klargjordes, att födelsetalet sjunker och att den äktenskapliga fruktsamheten nedgått till samma låga nivå som i början av 1930-talet, gav familjeutredningen sifferbelägg för att barnfamiljernas levnadsstandard kommit att släpa efter kraftigt i den allmänna standardhöjningen. Barnfamiljernas ekonomiska läge har under 1950-talet successivt försämrats i förhållande till andra samtida familjers ekonomiska situation, och det är naturligt, om föräldrar vid den jämförelsen tvekar att skaffa sig större familjer.

Den åldersförskjutning, som svenska folket f. n. undergår, pekar emellertid på att det är ett verkligt samhällsintresse, att nativiteten ökar. Folkpensionärernas antal växer under 15-års-perioden 1955—1970 med 30 %, medan samtidigt medellivslängden utsträcker genom nya rön inom medicinen, bättre hygien och sjukvård. Om de arbetsföra åldersgrupperna blir för små, sviktar människorna under den dubbla bördan att försörja gamla och barn.

Familjeutredningen visade i sitt betänkande, att en mycket stor del av barnens försörjning i vårt land bäres av en relativt liten del av den arbetsföra befolkningen. Totala antalet föräldrar med minderåriga barn är 975 000, men antalet föräldrar med minst 3 barn utgör endast 342 000 eller 6 % av alla vuxna. Om man medräknar ensamstående med 2 eller flera barn, blir det 8 % av landets vuxna befolkning, som försörjer hela 38 % av alla barn under 16 år. Detta innebär, att dessa barnfamiljer gör stora uppoffringar för allas vårt bästa. Genom den 1947 beslutade barnbidragsreformen har statsmakterna gjort sig solidariska med barnförsörjarna och i princip fastslagit, att även ensamstående och barnlösa bör ge sin tribut till det uppväxande släktets försörjning. En bättre balans mellan barnfamiljerna och andra medborgargrupper har eftersträvat. Såsom antydde här i början har likväl denna balans försämrats igen under senare år. Barnbidragsbeloppen har icke ändrats sedan 1948 förutom genom en mindre justering på 30 kronor som tillägg, när barnavdragen försvann även ur det kommunala skattesystemet. Löner och pensioner däremot har stigit med penningvärdeförsämringen. Skatterna, som också ökat, har emellertid träffat barnfamiljer och icke-barnfamiljer lika, eftersom vårt skattesystem inte tar någon hänsyn till förekomsten av barn i skattedragarens familj annat än beträffande den detalj, som förvärvsavdraget för förvärvsarbetande mödrar utgör.

När barnbidragen tillkom, var det som ersättning för barnavdragen i dåvarande beskattning. De har sedermera kommit att framstå som en fristående utgift för socialpolitiskt ändamål. Det ursprungliga sambandet skulle dock ha gjort det motiverat att låta barnbidragen följa med, när skattetrycket ändrats, så att barnfamiljerna kommit att skyddas mot försämringar. Så har inte skett. Familjeutredningen påpekar, att när barnbidragen genomfördes 1948, sjönk barnfamiljernas andel i statsskatten minus barnbidragen från 23.8 % till 14.1 %. Utvecklingen har sedan återställt det tidigare skattetrycket, och barnfamiljerna betalade år 1954 22.4 % av statsskatten minus barnbidragen.

Även den allmänna levnadskostnadsökningen har särskilt drabbat barnfamiljerna, eftersom prisstegringarna företrädesvis inträffat på nödvändighetsvaror. Drygt 3/5 av prisstegringarna 1955 avsåg livsmedel såsom mjölk, smör, ost, kött och rotfrukter — nödvändiga varor för barnfamiljerna. Enbart mjölkprishöjningen under 1955 med 14 öre per liter betyder för en barnfamilj, som förbrukar 4 liter mjölk om dagen, en ökad utgift av 204 kr. om året, vilket motsvarar 70 % av ett barnbidrag, som redan är in-tecknat långt över detta av alla prisstegringar, som ägt rum sedan bidragen infördes 1948. Särskilt barnhushållen på landsbygden med sin redan tidigare blygsammare levnadsstandard kan enligt familjeutredningen visa upp en standardeftersläpning.

Ett återställande av barnbidragens realvärde är därför ett minimikrav, om rättvisa skall vederfaras barnfamiljerna. Utan att nu ta ställning till hur höjningen skall ske hemställer vi med åberopande av det ovanstående, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag så skyndsamt som möjligt till en höjning av de allmänna barnbidragen.

Stockholm den 11 januari 1956

Nancy Eriksson

Disa Västberg

*Anna Lisa Lewén
Eliasson*

Thyra Löfqvist

Gunnel Olsson

Lena Renström-Ingenäs

*Sven Persson
i Appuna*

Eivor Wallin

Harald Almgren

Märta Öberg

Mary Holmqvist

Eric W. Johanson

T. Fredriksson

Olof Persson

Tekla Torbrink

*Sigfrid Jonsson
Strömsund*

Etty Eriksson

Viola Sandell

Gösta Netzén

Elsa Lindskog

Sven Hedqvist

Ellen Svedberg